

Kystskanser har ligget tæt på Bornholm, og særligt i et område som dette med sandstrand, hvor der har været nemt at gå i land.

Hammershuslam har været på opgave for Naturstyrelsen:

Kystskanser fortæller om fortiden

Af Holger Larsen
Foto: Jens-Erik Larsen

HISTORIE
BLYKOBBE

Hammershuslam lader normalt fårene om at klare naturplejen. Men i klitterne i Blykobbe Plantage måtte Jan Serup og hans folk selv træde til, og med hjælp af rå maskinkraft har de i den senere tid været i gang med at blotlægge nogle af de gamle kystskanser.

Hammershuslam har fået opgaven af Naturstyrelsen, der ejer Blykobbe Plantage – det cirka 200 hektar store skovareal fra Antoinettevej i Rønne Nord og ud til Blykobbe Å. Rasmus Munch Marcher, skovfoged i Naturstyrelsen Bornholm, forklarer, at vedligeholdelsen af de gamle skanser er en del af Naturstyrelsens almindelige drift.

– Hvis man har nogle fortidsminder, og man gerne vil have andre til at passe på dem, så bliver man nødt til at vise, at de er der. Som de stod der groet under af birk og skovfyr, er der ingen, der lægger mærke til, at der er syv kystskanser i Blykobbe Plantage, siger Rasmus Munch Marcher.

TAGER NOGLE HUG

– Vi har kun en begrænset sum penge, og der er mange fortidsminder at vedligeholde. I stedet for at smøre det hele tyndt ud, tager vi nogle hug ind imellem. Sidste år fik vi ryd-

Hvis man har nogle fortidsminder, og man gerne vil have andre til at passe på dem, så bliver man nødt til at vise, at de er der.

Rasmus Munch Marcher
skovfoged

det Tillehøjene, der ligger på hver sin side af Kulvejen, og i år syntes vi, at skanserne trængte, og derfor kan man også se, at der er sket en forandring, siger skovfogeden, der medgiver, at det nok er mange år siden, at man sidst gjorde noget ved skanserne.

– Træerne er med til at ødelægge strukturerne i fortidsminderne. Hvis vi havde tid og penge til det, havde det bedste derude sikkert været at slå arealet en gang om året, så man tydeligt kunne se skanserne. Nu kan man i hvert fald se dem i en periode, indtil der kommer mere bevoksning, siger Rasmus Munch Marcher.

Mange har sikkert gået turen langs stranden eller i klitterne uden at ane, at her ligger

nogle flere hundrede år gamle kystskanser og fortæller en historie om dengang, hvor der var ufred, og bornholmerne måtte forsvare sig mod indtrængende fjender.

DEN LÆNGSTE ER 50 METER

Jens Christian Skaarup fra Rønne skrev i 2016 bogen "De Bornholmske Kystskanser", og han fortæller, at der har været ni-ti skanser langs Blykobbe Plantage. Nogle af dem blev fredet i 1930'erne.

Havet æder af skrænten, især tæt på Rønne, og skansen ved Hvide Odde er ved at styrte i havet, fortæller Jens Christian Skaarup, men ellers er der en række velbevarede skanser på den videre strækning mod Blykobbe Å.

– De er en meter til halvanden høje, og den største er omkring 50 meter lang. Den ligger lige nord for det sted, hvor Rosmannebæk løber ud.

Forsvarsværkerne ved Bornholms kyster har bestået af nogle batterier til kanoner og ellers en masse skanser, som har været bebygget til, at man herfra kunne skyde med lettere våben mod en fjende, der kommer fra havet.

DER VAR INGEN SKOV

Man skal forestille sig, at det på denne strækning har været nemt at gøre landgang på sandstranden nord for Rønne.

Man skal også forestille sig, at området har set helt anderledes ud. I dag er der skov

langs kysten fra Rønne til Hasle. Men det var der ikke dengang, man etablerede skanser. Tilplantningen startede først i 1819 for at hindre sandflugten.

– Kystskanserne har været i brug fra omkring 1530'erne, de første svenskekrige, og de kunne bruges frem til englænderkrigene først i 1800-tallet. Det var dog kun batterierne med kanoner, som kom i brug under englænderkrigene, for da var der ikke nogen forsøg på landsætning. Det var dengang skibe, der skød ind over byerne, Svaneke, Hasle især og også Rønne, fortæller Jens Christian Skaarup.

ALLE VAR MED I FORSVARET

Alle bornholmske mænd var dengang på en eller anden led involveret i forsvaret af øen.

– De gamle, der ikke kunne bære gevær, blev udstyret med skovle og spader og passede skanserne, og de passede også baynerne, siger Jens Christian Skaarup, der fortæller, at der til hver skanse var udlagt et stykke jord, hvorfra man kunne skære græstørv til at vedligeholde skansen.

– Skanserne er i fredstid gået mere eller mindre til, og så reparerede man dem i ufredstid, og så faldt de sammen igen. Så det er svært at sige, hvor gamle de er, for man har fornyet dem afhængig af, hvad man har haft af mandskab og hvilke våben, man har haft til rådighed, siger Jens Christian Skaarup.

Naturstyrelsen havde hyret Hammershuslam til arbejdet med at fjerne bevoksning fra kystskanserne nord for Rønne.

Hammershuslam måtte tage maskiner i brug, for det er en del år siden, at der sidst er fjernet bevoksning fra kystskanserne.

214

Kystskanserne langs Blykobbe Plantage er en del af et tæt netværk af skanser, der har været langs kysten hele Bornholm rundt. I 1807 blev antallet af kystskanser gjort op til 214. Heraf er endnu 90 bevarede og fredede, fremgår det af Naturstyrelsens hjemmeside. Skanser, tilflugtsborge og bavn har været en vigtig del af forsvaret af øen. Der er registreret 57 bavnbakker og -høje på Bornholm. De har ligget på høje punkter i terrænet, hvor man tændte bål for at varsle om, at fjenden var på vej.

Jens Christian Skaarup, der har skrevet om de bornholmske kystskanser, glæder sig over, at Naturstyrelsen vedligeholder nogle af skanserne langs Blykobbe Plantage.

BornholmerBo

Tornegade 1-3 · 3700 Rønne · Tlf. 56 95 56 83 · 371@edc.dk

Har du boligen?
Så har vi køberen

Til kunde, for hvem vi har solgt, søger vi 1-plans villa i Rønne:

- Min 110 m²

- Lang overtagelse er muligt

Kunde ID: 9745480
Kontakt: Christoffer Blem
Telefon: 21 26 02 40

Flere interesserede

Narre Løkke 4, Rønne

Moderniseret 1 plans villa!

Entre/fordelingsgang. Virkelig dejligt flisebadeværelse med toilet, håndvaskarrangement, muret bruseniche. Stort forældre soveværelse med skabe. 2 gode værelser. Pænt moderne spisekøkken - delvis åbent til opholdsstue. Hverdags entre /bryggers med skabe, bord, vaskesøjle, fjernvarme-installation. Skøn lys opholdsstue med direkte udgang til stor dejlig solterrasse.

SOLGT
Lignende søges

Grund Bolig Rum/værelser Opført

1.048 m²
108 m²
4/3
1963

Sag Kontakt 37103490 56955683

Vi søger en ejendom i Snogebæk

Har du boligen?
Så har vi køberen

- Større ejendom på min. 140m²

- Mulighed for lang overtagelse.

- Der skal være 3 soveværelser

Kunde ID: 9825249
Kontakt: Carsten Schou
Telefon: 20 12 56 83

Nyvej 31, Snogebæk

Velholdt familievilla

Ejendommen, har en god indretning og indeholder: Entré. Badeværelse. Stor lys vinkelstue med udgang til overdækket terrasse. Hyggelig spisekøkken. To gode værelse i stueplan. Bryggers/hverdagsentré. 1 salen indeholder: Repos. Stort badeværelse. Stort værelse/stue med brændeovn og udgang til altan. Depotrum med . Derudover forefindes: Muret garage med vippeport, og tilhørende værksted/udhus.

SOLGT
Lignende søges

Grund Bolig Rum/værelser Opført

1.000 m²
174 m²
5/4
1978

Sag Kontakt 37103429 56955683

BornholmerBo Ejendomsmæglere & valuarer MDE
Tornegade 1-3 · 3700 Rønne · Tlf. 56 95 56 83 · 371@edc.dk